

НАВЧАЛЬНИЙ КУРС (Syllabus = ОП + НП + РНПД + розклад + Викладач)		
<i>Група полів</i>	<i>Поле</i>	
Назва	– код у загальноуніверситетському класифікаторі (шифр спец. + рівень освіти{Б/М/А/Д} + шифр дисц. за ОП) + назва за ОП {посилання на місце у <i>Навчальному Плані</i> }	017БОК04 Філософія
Анотація курсу	– перелік тем [питань], що розглядаються у дисципліні	Загальна інформація про курс. Структура курсу. Огляд бібліографії курсу. Проблема визначення філософії. Філософія і здоровий глузд. Філософська методологія та межі філософського знання. Співвідношення філософії та науки. Ідеалізм та його різновиди (об’єктивний, суб’єктивний, трансцендентальний, абсолютний). Матеріалізм та його різновиди (стихійний, механістичний, діалектичний). Дуалізм. Феноменалізм. Філософський реалізм та його різновиди (представницький, причинний, критичний). Проблеми буття в філософії: історія становлення та сучасні уявлення. Матерія, її властивості, атрибути та основні форми існування. Сутність, походження і характерні риси свідомості. Що таке філософія свідомості? Філософська психологія. Проблема свідомості іншого. Аргумент від аналогії та його критика. Структура і функції відомості. Суспільна свідомість: поняття, структура і функції. Що таке філософська теорія пізнання? Проблема пізнання в історії філософії. Теорія пізнання та її основні проблеми.

		Чуттєве і раціональне, емпіричне і теоретичне у науковому пізнанні. Проблема істини у науковому пізнанні. Логіка, методи і форми наукового пізнання. Наука як предмет філософського осмислення Реалізм здорового глузду. Виклик скептицизму та проблема засад людського пізнання. Принцип «Cogito». Що таке філософія науки? Філософські проблеми наукового методу. Проблема індукції та спроби її розв’язання. Верифікація та фальсифікація. Фальсифікаціонізм: гіпотези та спростування. Сцієнтизм та його філософська критика. Основні концепції розвитку: поняття і загальна характеристика. Діалектика як загальна концепція розвитку: сутність та основні принципи. Метафізика та її різновиди. Поняття і система законів діалектики. Основні закони діалектики: сутність, зміст. Людина та її походження як предмет філософії. Соціальні ролі особи. Людина і суспільство. Права і свободи як критерій суспільного прогресу. Сенс життя людини. Філософські проблеми життя та смерті людини. Філософська проблема свободи людини: негативна та позитивна свобода, свобода совісті та свобода слова. Що таке соціально-політична філософія? Проблема рівності у соціальному та політичному вимірах: рівний розподіл благ та можливостей, демократія (пряма та посередницька). Критика демократії. Спроби філософського обґрунтування та виправдання права держави на обмеження свободи, застосування сили і покарання. Право громадян на прояв громадянської непокорі. Суспільство як соціальна система і основа життєдіяльності людини: сутність і зміст. Економічна, соціальна, політична, духовна сфера суспільства: поняття, зміст. Цінності: поняття, класифікація і роль у житті
--	--	--

		суспільства. Суспільний прогрес: поняття, фактори і критерії. Що таке філософія релігії? Ідея Бога. Проблема доведення та аргументи щодо існування Бога. Проблема зла та теодицея. Віра та розум: проблема співвідношення. Філософські спроби пояснення чудес. Проблема смерті у філософії. Нудна вічність. Релігієзнавство як галузь гуманітарного знання. Сутність і походження релігії, її місце в житті суспільства. Основні риси і особливості світових релігій. Світові релігії: буддизм, християнство, іслам. Нетрадиційні релігійні культи. Класифікація нових релігійних культів. Релігії і церкви в Україні. Свобода совісті і віросповідання, їх законодавче закріплення в Україні. Що таке моральна філософія? Структура етико-філософського знання: прикладна етика, етичні теорії, мета-етика. Спроби філософсько-теоретичного обґрунтування етичних концепцій (теорія доброчесного життя, деонтологія, консеквенціалізм). Проблеми мета-етики (натуралізм, релятивізм, емотивізм). Предмет і завдання етики, її місце в системі інших наук. Походження і сутність моралі, її структура і функції. Моральна регуляція і специфіка її прояву в умовах професійної діяльності. Предмет і зміст естетики як науки, її проблемне коло. Основні категорії естетики.
	– перелік дисциплін, які є передумовою вивчення курсу	«Історія», «Людина і світ», «Культурознавство». (шкільний курс).
	– перелік дисциплін, для яких курс є передумовою	Курс є передумовою для вивчення дисциплін «Філософські проблеми інформаційного суспільства», «Логіка», «Релігієзнавство», «Видатні особистості України».
	– очікуваний результат	Результати навчання з дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми (програмних результатах навчання)

		виявляються у вміннях узагальнювати, аналізувати і синтезувати інформацію в діяльності, пов'язаній із її пошуком, накопиченням, зберіганням та використанням; здійснювати пошук інформації в різних джерелах для розв'язання професійних завдань; оцінювати результати діяльності та відстоювати прийняті рішення; вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію українською мовою та однією з іноземних мов; використовувати різноманітні комунікативні технології для ефективного спілкування на професійному, науковому та соціальному рівнях на засадах толерантності, діалогу і співробітництва; бути відповідальним, забезпечувати ефективну співпрацю в команді; навчатися з метою поглиблення набутих та здобуття нових фахових знань.
Місце курсу у НП	– [розподіл по семестрах]	Третій рік, 5 семестр
	– обсяг кредитів	3 кредити
	Лекції / практичне заняття	лекцій – 16 год, семінарів-16 год. Самостійна робота – 60 год
	– форма контролю	Екзамен
Зміст курсу	– лекційний курс (тема розділу + питання для самост. роботи)	Тема 1. Філософія як специфічний тип знання. Питання до теми 1. Проблема визначення філософії. Зв'язок філософії з іншими сферами людського життя та інтелектуальної активності людини: релігією, наукою, мистецтвом. Філософія і міфологія. Тема 2. Філософський смисл проблем буття, їхнє значення для теорії та практики. Питання до теми 2. Світ як єдність об'єктивної дійсності та дійсності людських сутнісних сил. Філософський зміст категорії «буття». Онтологічна єдність матерії, руху, простору, часу. Сучасні філософські концепції свідомості. Тема 3. Філософські проблеми науки. Специфіка

		сучасного наукового пізнання. Питання до теми 3. Проблема визначення науки. Розмежування наукового і ненаукового знання. Міф, технологія, наука. Етичні настанови науки. Наука і суспільство. Функції наукового дослідження. Філософія мови. Філософські проблеми науки та техніки. Тема 4. Концепції розвитку, їхнє значення для теорії та практики. Питання до теми 4. Філософські концепції розвитку. Поняття про регрес і прогрес. Еклектика, софістика, логіка. Поняття про синергетику. Тема 5. Філософське вчення про людину і його значення для теорії та практики. Питання до теми 5. Проблема людини в історії філософії. Ментальне та тілесне в людині. Проблема свободи, вибору та відповідальності. Перспективи людини. Тема 6. Соціально-філософська концепція суспільства. Питання до теми 6. Розмаїття визначень поняття «політика» та «держава». Інтерпретації політики та держави у Конфуція, легістів, Платона, Аристотеля та стоїків. Тема 7. Актуальні проблеми релігієзнавства, їхнє значення для теорії та практики. Питання до теми 7. Критика грецького політеїзму Ксенофаном з Колофону. Рациональні доведення існування Бога. Онтологічний аргумент Ансельма Кентерберійського. П'ять доведень святого Томи Аквіната. Доведення В. Пейлі. Критика раціональних доведень. Тема 8. Етика і естетика.
--	--	--

		Питання до теми 8. Філософська естетика та філософське осмислення мистецтва. Моральна філософія: підстави етичної нормативності. Прикладна етика. Чи мають тварини права? Політика, справедливість, суспільство.
	– навчальна література	Базова Філософія. Курс лекцій для студентів усіх напрямків підготовки усіх форм навчання. – Полтава, 2012. Рассел Р. Історія західної філософії. – Переклад з англійської Ю. Лісняка та П. Таращука. – К.: Основи, 1995. – 759 с. Дюпре Б. Философия: 50 идей, о которых нужно знать / Бен Дюпре; пер. с англ. М. Александровой. – М.: Фантом Пресс, 2014. – 208 с. Philosophy: the basic reading / Ed. by Nigel Warburton; [2nd ed.]. London, N.Y.: Routledge, 2005. 571 pp. Warburton, Nigel. Philosophy: the basics / Nigel Warburton; [5th ed.]. London, N.Y.: Routledge, 2013. 182 pp. Допоміжна Гільдебранд Д. фон. Що таке філософія? / Пер. з англ. Ю. Підлісний. – Львів: Колесо, 2008. – 244 с. – С. 20-32. Киричок О.Б. Філософія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / Олександр Борисович Киричок. – Полтава: РВВПДАА, 2010. Кривуля О.М. Філософія: Навчальний посібник. – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2010. Мондін, Баттіста. Підручники систематичної філософії: Том 3. Онтологія і метафізика / Баттіста Мондін; пер. з італ. Б.Завідняка. – Жовква: Місіонер, 2010. – 284 с. Мондін, Баттіста. Підручники систематичної філософії: Том 4. Філософія релігії і теодіцея / Баттіста Мондін; пер. з італ. Б.Завідняка. – Жовква: Місіонер, 2012. – 208 с. Татаркевич В. Історія філософії. В трьох томах (Переклад з

		польської А. Шкраб'юка). Т. 3: Філософія XIX століття і новітня. – Львів: Свічадо, 1999. – 568 с. – С. 5-222. Філософія: Навчальний посібник / І.Ф.Надольний, В.П.Андрущенко, І.В.Бойченко, В.Л.Розумний та ін. За ред. І.Ф.Надольного – К.: Вікар, 1997 – С. 5 – 30. Чернишов В.В. Філософія і здоровий глузд / В. В. Чернишов // Грані. – 2016. – № 138. – С. 38-44. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Grani_2016_138_8 Штайн Е. Вступ до філософії (Впровадження: Значення і структура твору «Вступу до філософії» Едит Штайн. Клавдія Марієць Вульф) / Пер. з нім. Ілони Терзової. – Жовква: Місіонер, 2011. – 248 с. – С. 5-19. Янарас Х. Нерозривна філософія: нариси вступу до філософії / Хрістос Янарас; переклад з новогрец. А. Чердаклі та Н. Клименко. – К.: Основи, 2000. Бохенский И.М. Современная европейская философия / Сокр. пер. с англ. В.В. Мшвениерадзе, М.К. Мамардашвили. – М.: Изд-во иностранной лит-ры, 1959. – 288 с. Делёз Ж., Гваттари Ф. Что такое философия? / Пер. с фр. и послесл. С.Н. Зенкина — М.: Институт экспериментальной социологии, СПб.: Алетейя, 1998. – 288 с. Лоу С. Философский тренинг / Стивен Лоу; пер. с англ. А.Л. Никифорова. – М.: АСТ: АСТ МОСКВА: ХРАНИТЕЛЬ, 2007. – 352 [2] с. Лоу С. Философские истории / Стивен Лоу; пер. с англ. А.Л. Никифорова. – М.: АСТ: АСТ МОСКВА: ХРАНИТЕЛЬ, 2007. – 280 [2] с. Мамардашвили М.К. Философские чтения. – СПб.: Азбука-классика, 2002. – 832 с. Реале Дж., Антисери Д. Западная философия от истоков до наших дней. Т. 1-4 / Дарио Антисери, Джованни Реале; в
--	--	---

		переводе и под редакцией С. А. Мальцевой. – СПб.: Пневма, 1997. – 880 с. Audi, Robert. “Philosophy: A Brief Guide for Undergraduates” / Robert Audi et al. In <i>Proceedings and Addresses of the American Philosophical Association</i> 56 (2) (1982): i–xviii. Barnett, Dan. <i>Philosophy: the power of ideas</i> / Dan Barnett, Brooke Noel Moore, Kenneth Broder; [7th ed.]. McGraw-Hill Higher Education, 2008. 122 pp. Craig, Edward. <i>Philosophy: a very short introduction</i> / Edward Craig. Oxford: Oxford UP, 2002. 132 pp. Dupré, Ben. <i>50 philosophy ideas you really need to know</i> / Ben Dupré; [ed. by Keith Mansfield]. London: Quercus Publishing, 2007. 208 pp. Law, Stephen. <i>The Philosophy files</i>. / Stephen Law. London: Orion Children's Books (an imprint of The Orion Publishing Group Ltd), 2002. 224 pp. Law, Stephen. <i>The Philosophy Gym</i>. / Stephen Law. London: Headline Book Publishing, 2003. Nigel, Thomas. <i>What does it all mean? A very short introduction to philosophy</i> / Thomas Nigel. N.Y.: Oxford UP, 1987. 101 pp. Russell, Bertrand. “Philosophy for laymen” / Bertrand Russell. In <i>Unpopular essays</i>. London: George Allen and Unwin; N.Y.: Simon and Schuster, 1950. P. 21-33. Russell, Bertrand. <i>The problems of philosophy</i> / Bertrand Russell. N.Y.: Henry Holt & Co.; London: Williams and Norgate, 1912. 255 pp. Repr. New York and Oxford: Oxford University Press, 1997.
Координатори курсу	– ім'я + прізвище координатор {посилання на <i>Profile</i> }	Нарад'ю А.В. https://nupp.edu.ua/page/profil-vikladacha-naradko-andriy-valeriyovich.html
	– ім'я + прізвище асистента координатора {посилання на <i>Profile</i> }	
Політика курсу	{посилання на загальні правила допуску}	За період вивчення курсу «Філософія» студент може набрати

	та вивчення навчальних курсів на сторінці університету/інституту/факультету} (критерії оцінювання + складові підсумкової оцінки + тощо)	50 балів (5 балів за опанування кожної з 8-и тем, тобто 5 балів на кожному семінарському занятті за висвітлене теоретичне питання й виконати підсумкове тестове завдання на останньому семінарському занятті, яке оцінюється максимально в 10 балів) і 50 балів на екзамені (екзаменаційний білет передбачає наявність 3-ох теоретичних питань).
Рекомендації до вивчення курсу	Загальні настанови та рекомендації щодо вивчення навчального курсу та підготовки до контрольних заходів	Для належного опанування дисципліною «Філософія» потрібно опрацювати базову літературу з курсу, знати та розуміти сутність основних понять і категорій, специфіку філософського мислення. Особливо ретельно необхідно зосередитись на вивченні складових предмета філософського знання та особливостях методології філософії. Для розуміння основних закономірностей процесу пізнання, теорій розвитку, осмислення проблем людини, суспільства, релігії, етичних та естетичних питань варто проаналізувати історію філософських учень вітчизняних та зарубіжних мислителів.
Примітки		

Примітки: 1. **РНПД** – робоча навчальна програма дисципліни.
2. **ОП** – освітня програма.
3. **НП** – навчальний план.